

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie przestrzegania przepisów o czasie pracy oraz wypłacie wynagrodzenia za pracę

Przedmiotem plenarnego posiedzenia Rady Ochrony Pracy, które odbyło się 21 maja 2013 roku były między innymi kwestie przestrzegania przepisów o czasie pracy oraz wypłacie wynagrodzenia za pracę.

Przedłożony przez Państwową Inspekcję Pracy materiał "Przestrzeganie przepisów o czasie pracy oraz wypłacie wynagrodzenia za pracę" podsumowuje podejmowane w ostatnim czasie działania PIP w zakresie egzekwowania od pracodawców spełniania obowiązków, dotyczących rozliczania czasu pracy oraz terminowej wypłaty wynagrodzeń pracowniczych.

W ubiegłym roku inspektorzy pracy przeprowadzili 1.627 kontroli dotyczących czasu pracy w zakładach różnych branż. Kontrole objęły łącznie 1.596 pracodawców zatrudniających ponad 167 tysięcy pracowników. Niezależnie od kontroli kompleksowych - - problematyka czasu pracy badana była również w trakcie innych kontroli tematycznych.

Najwięcej nieprawidłowości (49,8%) stwierdzono w zakresie norm czasu pracy i okresów rozliczeniowych.

W wyniku kontroli zastosowano różne środki prawne: wystąpienia do pracodawców o usunięcie stwierdzonych naruszeń, grzywny, wnioski do sądu. Wobec osób winnych naruszeń mniejszej wagi zastosowano środki oddziaływania wychowawczego - pouczenie, ostrzeżenie, zwrócenie uwagi.

Ze względu na wyniki dotychczasowych kontroli oraz zgłaszane skargi - szczególnie kontrolowano sektor bankowy, branżę budowlaną; w tym małe i mikro przedsiębiorstwa.

W 2012 r. inspektorzy pracy ujawnili różnego rodzaju naruszenia przepisów w sferze wynagrodzeń i innych świadczeń przysługujących za pracę u 17,5 tys. pracodawców. Wyniki prowadzonych kontroli wskazują, że głównym problemem jest niewypłacalność: wynagrodzenia za pracę, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, niewypłacalność ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, odpraw z tytułu rozwiązania stosunku pracy, nieterminowa wypłata wynagrodzeń. Nieprawidłowości w zakresie wypłacania wynagrodzeń dotyczą 33% skontrolowanych pracodawców.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wyegzekwowano ponad 104 miliony złotych należności na rzecz ponad 140 tysięcy pracowników. Średnia kwota wyegzekwowanych należności na jednego pracownika wyniosła 740 zł.

Należy jednocześnie podkreślić, że ujawniana rokrocznie w następstwie czynności kontrolnych skala nieprawidłowości przy wypłacie wynagrodzeń nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji w tym zakresie. Przyjęta metodologia doboru zakładów do kontroli na podstawie ocen i analiz inspektorów pracy, a także w wyniku zgłaszanych skarg, zwiększa prawdopodobieństwo ujawnienia nieprawidłowości. Rada jednocześnie podkreśla, że niewypłacanie lub opóźnianie wypłaty wynagrodzeń należą do najpoważniejszych wykroczeń przeciw prawom pracowniczym.

Rada Ochrony Pracy, analizując przedstawiony przez Państwową Inspekcję Pracy dokument: "Przestrzeganie przepisów o czasie pracy oraz wypłacie wynagrodzenia za pracę" oraz biorąc pod uwagę wyniki debaty podczas posiedzenia plenarnego Rady stwierdza jak niżej:

1. Problem niewypłacania lub nieterminowego wypłacania wynagrodzeń za pracę istnieje (z różnym natężeniem) od wielu lat. Należy stwierdzić, że zgłaszane wcześniej postulaty Rady dotyczące poprawy tej sytuacji nadal są aktualne.
2. Nieprawidłowości w wypłacie wynagrodzenia są m.in. przejawem nieuczciwej konkurencji. Nierzetelny pracodawca, "oszczędzając" na wynagrodzeniach pracowników, stwarza sobie niezgodnie z prawem lepszą pozycję konkurencyjną.
3. Aby skuteczniej przeciwdziałać nieterminowemu wypłacaniu wynagrodzeń za pracę, obok kontroli i restrykcji z nimi związanymi, należy przeanalizować przyczyny i skalę tego zjawiska.
4. Niezależnie od kontroli należy prowadzić działania profilaktyczne, szkolenia, propagowanie dobrych praktyk.
5. Należy przeanalizować stan prawny, dotyczący wypłaty wynagrodzeń w kontekście nadmiernego skomplikowania przepisów, w tym przepisów o czasie pracy. Zmiana przepisów powinna przyczynić się do poprawy sytuacji; szczególnie w małych firmach, których nie stać na wysociespecjalistyczną obsługę prawną.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 18 czerwca 2013 r.